

наиболее характерные способы совершения преступления. Доказано, что этап сокрытия преступления наиболее характерен для посягательств на жизнь и здоровье журналистов, которые совершаются в условиях неочевидности.

Ключевые слова: *посягательство на жизнь и здоровье журналистов, криминалистическая характеристика, типичные способы совершения преступления, подготовка, совершение, сокрытие.*

Kovalenko A. Typical Ways of Committing Infringements on Journalists' Life and Health

The article examines typical methods of committing infringements on life and health of journalists in the framework of forensic characteristics of the mentioned crimes. Features of preparation, execution and concealment of such encroachments are considered. It has been established that the stage of preparation is inherent in most infringements on life and health of journalists, and includes offender's choice of the ways and methods of implementing his or her own plan for unlawful influence on the legitimate professional activities of the journalist and causing beatings, injuries of different severity, or death of the victim. The duration, complexity and peculiarities of the preparatory stage of the crime depend on the moment of the criminal offense, and the time elapsed from the moment when the crime was committed.

It is determined that the most characteristic ways of committing such an offense are blows, pushes, fracturing with the help of the hands and feet of the attacker, sticks, metal pipes, bats, etc. It is proved that the stage of concealment of a crime is the most inherent to infringements on life and health of journalists committed in conditions of uncertainty. The most characteristic way of committing such crimes is to change, conceal or eliminate the results of a professional journalistic activity that has become the cause of the crime. Attention is paid to the peculiarities of the qualification of acts that have signs of concealing the encroachments on journalists' lives and health.

Key words: *infringements on life and health of journalists, forensic characteristics, typical methods of committing a crime, preparation, execution, concealment.*

УДК 343.1:344.653

**В. В. Лисенко,
О. В. Лисенко**

ОСОБЛИВОСТІ ОПЕРАТИВНО- РОЗШУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗШУКУ ОСІБ, ЯКІ ПЕРЕХОВУЮТЬСЯ ВІД ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА СУДУ

У статті на підставі аналізу діяльності правоохоронних органів розглянуто особливості оперативно-розшукового забезпечення встановлення місця знаходження осіб, які переховуються від органів досудового розслідування й суду та джерела отримання інформації про таких осіб.

Ключові слова: *розиук осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду, оперативно-розшукове забезпечення; оперативно-розшукові заходи; джерела інформації про осіб, які переховуються від органів досудового розслідування; негласні слідчі (розишуківі) дії.*

Постановка проблеми. Самостійним і досить складним напрямом в організації діяльності правоохоронних органів України є здійснення оперативними підрозділами розшуку осіб, які переховуються від органів

досудового розслідування, слідчого судді, суду. Адже такий напрям має специфічні завдання, які відрізняються від завдань щодо виявлення, розкриття злочинів, встановлення й доведення участі конкретної особи у вчиненні кримінального правопорушення. Завдання розшуку осіб досягаються також і специфічними засобами, що відрізняються від інших у процесі кримінального провадження своїм спрямуванням – встановити конкретне місце знаходження розшукуваної особи, затримати таку особу й доставити до місця проведення досудового розслідування чи суду. Характерним є і те, що таку діяльність здійснюють оперативні підрозділи правоохоронних органів, наділені повноваженнями щодо проведення оперативно-розшукових заходів і мають відповідний інструментарій щодо отримання інформації та проведення окремих специфічних заходів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Попри те, що окремі аспекти організації та проведення розшуку підозрюваних, обвинувачених, зокрема й оперативно-розшукове забезпечення розшукової діяльності, знайшли відображення в наукових дослідженнях [1], залишаються невирішеними низка проблем, які ускладнюють роботу правоохоронних органів щодо безпосереднього здійснення розшуку таких осіб. Гуменна Н. В. у дисертаційному дослідженні "Теоретичні та практичні проблеми розшукової діяльності слідчого" розглядала питання використання результатів оперативно-розшукової діяльності в розшуковій роботі слідчого, що зводилося лише до можливостей використання (легалізації слідчим) матеріалів оперативно-розшукової діяльності. На нашу думку, автор безпідставно заявляє про те, що "у зв'язку з прийняттям нового КПК України було внесено зміни та доповнення, що фактично перетворили оперативно-розшукові заходи, що носили негласний характер, у процесуальні негласні слідчі (розшукові) дії", які на її погляд, "фактично являють собою негласну оперативно-розшукову діяльність" [1, с. 182-190]. До того ж питання щодо особливостей безпосереднього використання оперативного-розшукової діяльності, конкретних оперативно-розшукових заходів для встановлення місця знаходження осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду, за дорученням слідчого, прокурора (на виконання ухвали суду) на підставі положень п. 1 ст. 6 Закону України "Про оперативно-розшукову діяльність" із веденням оперативно-розшукових справ автором не розглядалися взагалі.

Формування цілей. Метою статті є розгляд теоретичних питань оперативно-розшукового забезпечення розшукової роботи слідчого, аналіз чинного законодавства, практики діяльності правоохоронних органів щодо змісту особливого напрямку в діяльності оперативних підрозділів.

Виклад основного матеріалу. Розшукова робота може бути визначена як комплекс заходів процесуального, оперативно-розшукового та організаційного характеру, спрямованих на встановлення конкретного місця знаходження осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду. Такі особи розшуковуються через вчинення ними кримінального правопорушення й лише в межах кримінального

провадження, відкритого та зареєстрованого в Єдиному реєстрі досудових розслідувань.

Щорічно правоохоронні органи України (органи Національної поліції, податкова міліція, Служба безпеки України) розшукують значну кількість осіб (загалом більше 30 тис. осіб). Через події на Сході України кількість осіб, які розшукуються за вчинення злочинів терористичної спрямованості, злочинів проти національної безпеки, значно збільшилась. У багатьох випадках причиною збільшення кількості осіб, яких розшукують правоохоронні органи, є незастосування судом щодо таких осіб запобіжного заходу (тримання під вартою), який би відповідав тяжкості вчиненого злочину. Свідченням цього є зміна запобіжного заходу із тримання під вартою на домашній арешт щодо Д. Садовника, який підозрюється в масовому вбивстві (39 осіб) на Майдані. Після зміни запобіжного заходу він переховується в анексованій Російською Федерацією Автономній Республіці Крим [2].

Питання належної організації розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду, є постійними на порядку денному не лише правоохоронних органів, а й законодавчих органів та виконавчої влади. Зокрема, аналіз законотворчої діяльності Верховної Ради України засвідчив, що протягом останніх років розглядалася низка питань, що безпосередньо стосуються належної організації діяльності правоохоронних органів щодо здійснення розшуку осіб, які переховуються. Так, 15 січня 2015 року Верховна Рада України ухвалила Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо невідворотності покарання осіб, які переховуються на тимчасово окупованій території України або в районі проведення антитерористичної операції". Прийняттям зазначеного вище Закону було розширено на підозрюваних (обвинувачених), які переховуються від досудового розслідування та суду на тимчасово окупованих територіях України або в районі проведення антитерористичної операції та оголошених у міждержавний та/або в міжнародний розшук, можливостей наявного в кримінальному процесуальному законодавстві інституту "спеціального кримінального провадження".

Комітет з питань запобігання та протидії корупції Верховної Ради України на засіданні 16 квітня 2015 року заслухав інформацію Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України та Служби безпеки України із розслідування резонансних злочинів щодо подій на Майдані у 2013–2014 рр. та стану з розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду. Зокрема, було повідомлено про оголошення в міжнародний розшук більше 70 осіб – високопосадовців часів президентства В. Януковича та проблеми, що виникли із їх безпосереднім розшуком [3].

Вищезазначене свідчить про важливість питань щодо належної організації діяльності правоохоронних органів з розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду та відповідного нормативно-правового забезпечення такої діяльності. До того ж треба зазначити, що в цьому напрямі існує низка проблемних питань, які серед іншого потребують й нормативно-правового вирішення, зокрема щодо

належного оперативно-розшукового забезпечення процесу розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду. Опитування співробітників правоохоронних органів засвідчило, що практика протидії злочинності потребує відповідного нормативно-правового забезпечення й чіткого розмежування діяльності слідчих та оперативних підрозділів і надання оперативним підрозділам більшої самостійності у виборі напрямів здійснення оперативно-розшукових заходів у кримінальному провадженні, зокрема й щодо розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду.

Закон України "Про оперативно-розшукову діяльність" (п. 1 ст. 6) серед підстав проведення оперативно-розшукової діяльності зазначає необхідність проведення відповідних заходів для розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, а також осіб, безвісти відсутніх. Зазначені законодавчі положення визначають специфічний напрям діяльності оперативних підрозділів щодо розшуку таких осіб, з притаманними їм формами та методами оперативно-розшукової діяльності, відмінними від пошуку ознак злочинів та документування змісту злочинної діяльності.

Варто погодитися з точкою зору Абдула С. В., що "організація протидії сучасній злочинності вимагає нових підходів до добування, аналітичної обробки та використання оперативно-розшукової інформації з метою своєчасного запобігання, виявлення і нейтралізації реальних та потенційних загроз національним інтересам України" [4, с. 148]. Слушним є те, що автор наголошує на потребі застосування негласних методів у оперативно-розшуковій діяльності, які є також ефективними у встановленні місця знаходження конкретної особи, яка переховується від органів досудового розслідування та суду.

Не всі правоохоронні органи, які відповідно до ст. 5 Закону України "Про оперативно-розшукову діяльність" наділені правом здійснення оперативно-розшукової діяльності, можуть застосовувати спеціальні заходи щодо розшуку осіб, які переховуються від досудового розслідування та суду. На сьогодні такими повноваженнями наділені лише відповідні підрозділи Національної поліції України, податкової міліції (відповідні підрозділи Державної фіскальної служби України (ДФС)), Служби безпеки України.

У структурі зазначених вище правоохоронних органів передбачені спеціальні підрозділи, основною функцією діяльності яких є розшук осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду. Так, спеціальні оперативні підрозділи податкової міліції Державної фіскальної служби України здійснюють заходи щодо розшуку платників податків, які переховуються від органів досудового розслідування та суду в кримінальних провадженнях, які відповідно до положень ч. 3 ст. 216 КПК України підслідні слідчим органам, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства.

Національна поліція України здійснює відповідні заходи щодо розшуку осіб на підставі положень наказу МВС України "Про затвердження Інструкції з організації розшуку осіб органами внутрішніх справ України" від 29.07.2002 № 765 ДСК (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16 серпня 2002 року за № 676/6964).

На нашу думку, існування окремих самостійних підрозділів щодо розшуку осіб створює ситуацію неузгодженості дій окремих правоохоронних органів в організації розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду. Результати узагальнення практики розслідування злочинів та опитування співробітників правоохоронних органів свідчать про відсутність у 84% дієвої взаємодії та належного обміну інформацією між окремими правоохоронними органами про осіб, які розшукуються. Неподинокі випадки, коли одну й ту ж особу паралельно розшукує декілька правоохоронних органів. Зазначене вище впливає на ефективність розшукових заходів і не завжди сприяє досягненню завдань кримінального провадження.

Аналіз практики свідчить також про факти небажання окремих правоохоронних органів, їхніх співробітників ділитися наявною інформацією щодо заходів із розшуку конкретних осіб, що приводить до дублювання дій з розшуку, витоку інформації про здійснені заходи з розшуку, здійснення повторних дій, які можуть викликати підозру в осіб, які розшукуються правоохоронними органами чи осіб, які пов'язані із розшукуваними особами.

Загальні питання щодо організації взаємодії окремих підрозділів Національної поліції України визначені Інструкцією з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затвердженої наказом МВС України від 07.07.2017 № 575 "Про організацію взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами органів внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень" [5].

Наукова категорія "оперативно-розшукове забезпечення" знайшла досить широке використання в наукових дослідженнях щодо виявлення, розкриття та розслідування окремих видів злочинів. Цікавим і змістовним є визначення оперативно-розшукового забезпечення, запропоноване Подобним О. О., який розглядає оперативно-розшукове забезпечення кримінального провадження в справах про корисливо-насилницьку організовану злочинність "як систему заходів, переважно негласного характеру, кваліфіковано здійснюваних оперативними підрозділами під керівництвом слідчого та прокурора на стадіях досудового слідства та судового розгляду з метою створення оптимальних умов повного та об'єктивного процесу розслідування, припинення або нейтралізації протидії учасників організованого злочинного угруповання виконанню правоохоронної функції держави та правосуддя, забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства" [6, с. 301].

Детальний аналіз понять "оперативно-розшукове забезпечення" та "оперативно-розшукове супроводження" та їх відмежування провів Стацак М. В. На його думку, під оперативно-розшуковим забезпеченням кримінального провадження потрібно розуміти "...одну з організаційно-

тактичних форм оперативно-розшукової діяльності, основним призначенням якої є забезпечення ефективного й об'єктивного виконання завдань кримінального провадження, відшкодування матеріальних збитків, завданих підготовкою чи вчиненням злочину, за допомогою нормативно-дозволених оперативно-розшукових можливостей" [7, с. 119-120]. Автор вважає за необхідне вживати "оперативно-розшукове забезпечення" замість "оперативно-розшукове супроводження" [7, с. 121].

Не вдаючись до наукової дискусії, на нашу думку, оперативно-розшукове забезпечення розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду (розшукової роботи), можна визначити як комплекс заходів оперативно-розшукового характеру, слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, інших організаційних дій, спрямованих на встановлення інформації про особу, яка переховується, визначення конкретного місця її перебування та переховування, організацію фактичного затримання таких осіб з метою виконання завдань кримінального провадження.

Оперативні підрозділи в межах досудового розслідування конкретного кримінального провадження можуть проводити спеціальні заходи з розшуку осіб лише за дорученням слідчого. Так, на підставі положень ст. 281 КПК України слідчий або прокурор можуть оголосити в розшук підозрюваного, який переховується від органів досудового розслідування, та доручити проведення такого розшуку оперативним підрозділам. Згідно з положеннями п. 4 ч. 3 ст. 14 Закону України "Про оперативно-розшукову діяльність" прокурор, у межах своєї компетенції, має право давати доручення щодо проведення оперативно-розшукових заходів про розшук осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від відбування кримінального покарання, безвісти відсутніх. Із зазначеного вище випливає, що підставою для проведення спеціальних заходів оперативними підрозділами з розшуку осіб, які переховуються від досудового розслідування та суду, є відповідне доручення слідчого чи прокурора.

Здебільшого доручення оперативним підрозділам щодо проведення розшуку осіб надходить від слідчого після складання постанови про припинення досудового розслідування на підставі положень п. 2 ч.1 ст. 280 КПК України, у якій і зазначається дані щодо оголошення в розшук конкретної особи, або окремої постанови про оголошення розшуку на підставі положень ст. 281 КПК України, коли досудове розслідування не зупиняється, а паралельно проводиться розшук особи, яка переховується.

Нерідко такі доручення (ухвали) щодо організації розшуку, затримання обвинуваченого, доставляння його в суд для обрання запобіжного заходу на підставі ст. 335 КПК України надходять від суду, який має право зупиняти провадження щодо конкретного обвинуваченого, який переховується від суду, і може продовжувати провадження стосовно інших обвинувачених.

Аналіз практики правоохоронних органів України свідчить, що як до зміни кримінального процесуального законодавства України у 2012 р., так і після його зміни, у всіх випадках розшук осіб слідчим і прокурором доручається оперативним підрозділам. З одного боку, це викликано тим, що

слідчий у своїй професійній діяльності має значне навантаження й не має достатньо часу займатися спеціально розшуком осіб, які переховуються. З іншого – співробітник оперативного підрозділу наділений більшими повноваженнями щодо використання форм і методів оперативно-розшукової діяльності для здійснення розшуку. Варто врахувати також те, що традиційно правоохоронні органи мають у своїй структурі спеціальні оперативні підрозділи, які займаються лише розшуком осіб, що є більш ефективним у досягненні результату.

З прийняттям кримінального процесуального законодавства в 2012 р. організація розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, набула іншого вигляду. На відміну від наявного раніше порядку розшуку осіб, де лише оперативні співробітники проводили спеціальні оперативно-розшукові заходи, на сьогодні слідчий, прокурор мають право впливати на цей процес. Зокрема, слідчий має право проводити негласні слідчі (розшукові) дії, спрямовані на розшук осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, або доручати їх проведення оперативним підрозділам. Прокурор може доручити проведення таких негласних слідчих (розшукових) дій, але проводити їх сам він не має права.

Про можливість застосування негласних слідчих (розшукових) дій у розшуковій роботі слідчого зазначено, зокрема, у ст. 267 КПК України, яка визначає особливості проведення такої негласної слідчої (розшукової) дії як обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння, де безпосередньо зазначається мета проведення такої дії, зокрема, для виявлення осіб, які розшукуються.

У літературних джерелах продовжується дискусія стосовно ситуації, яка склалася з організацією проведення оперативно-розшукових заходів через зміну кримінального процесуального законодавства, зокрема й для розшуку осіб. Так, Малий В. М. зазначає, що "... законодавець встановлює досить вузькі можливості для проведення оперативно-розшукових заходів під час документування злочинів та виявлення осіб, які їх вчиняють, обґрунтовуючи це тим, що наявність факту злочину служить підставою для проведення відповідної негласної слідчої (розшукової) дії вже в межах досудового розслідування, тобто необхідності в проведенні оперативно-розшукових заходів немає" [8, с. 245].

Погоджуючись з першою частиною викладеної вище думки щодо проведення оперативно-розшукових заходів у межах досудового розслідування, процесуальні можливості якого значно розширюють дії оперативних працівників, висловимо незгоду з поглядами вченого на те, що під час досудового розслідування відсутня необхідність у проведенні оперативно-розшукових заходів. Автор необґрунтовано звужує діяльність оперативних співробітників під час досудового розслідування лише рамками негласних слідчих (розшукових) та слідчих (розшукових) дій. На наш погляд, обсяг таких дій значно ширший і включає потребу проведення комплексу необхідних оперативно-розшукових заходів, зокрема, щодо встановлення місця перебування осіб, які переховуються від органів

досудового розслідування, суду, ухиляються від відбуття кримінального покарання, безвісти зниклих тощо.

Важливою і цілком слушною стосовно проблематики співвідношення слідчої та оперативної роботи є точка зору Тищенко В. В. та Шамоти М. В., які наголошують на необхідності більш активної функції оперативних підрозділів правоохоронних органів [9, с. 98]. Повністю також погоджуємося з думкою Подобного О. О., який зазначає щодо цього таке "... участь оперативних підрозділів у відкритому провадженні, хоча й здійснюється відповідно до ст. 41 КПК України (2012 р.) у рамках письмового доручення слідчого, прокурора, однак не обмежується лише діяльністю з процесуального закріплення фактичних даних про причетність конкретних осіб до організованої злочинної діяльності. Оперативно-розшукове забезпечення не може зводитися до пасивної функції його супроводження або кваліфікованого виконання окремих негласних слідчих (розшукових) дій, а повинно бути таким, що має активний забезпечувальний характер. Повного поглинання оперативно-розшукової функції кримінально-процесуальною об'єктивно відбутися не може з огляду на більш широкі її завдання поза рамками судочинства, наявність у структурі ОРД інших організаційно-тактичних форм: оперативного пошуку та оперативної розробки з обов'язковими вимогами їх наступальності, безперервності і циклічності" [6, с. 301].

Погоджуючись та підтримуючи думку Подобного О. О., хотілося б зазначити, що чинним законодавством оперативним підрозділам надано широкі повноваження, які визначають їх самостійний напрям діяльності в процесі протидії злочинним проявам, зокрема й під час здійснення спеціальних оперативно-розшукових заходів щодо встановлення місця знаходження осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду, затримання їх й доставляння до місця проведення досудового розслідування чи судового засідання.

Висновки. Закон України "Про оперативно-розшукову діяльність" та Кримінальний процесуальний кодекс України надають досить широкі можливості оперативним підрозділам під час здійснення розшуку осіб. У сукупності оперативно-розшукових заходів, що здійснюються на підставі положень п. 1 ст. 6 Закону України "Про оперативно-розшукову діяльність", із негласними слідчими (розшуковими) діями створюються умови для ефективної діяльності оперативних та слідчих підрозділів з організації розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду, встановлення їх місцезнаходження, виявлення осіб, які ухиляються від відбуття кримінального покарання та встановлення перебування осіб, які безвісти зникли. Потребує додаткового аналізу зміст комплексу оперативно-розшукових заходів (у межах ведення оперативно-розшукових справ), негласних слідчих (розшукових) дій, які можуть бути використані для встановлення місця перебування осіб, оголошених у розшук, та джерел інформації про можливі місця знаходження розшукуваної особи, що проводяться оперативними підрозділами за дорученням слідчого чи прокурора на підставі положень ч. 3 ст. 281 КПК України.

Використані джерела:

1. Гуменна Н. В. Теоретичні та практичні проблеми розшукової діяльності слідчого : дис.. ...канд. юрид. наук : 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність / Гуменна Надія Володимирівна. – Львів, 2015. – 240 с.
2. Застосування домашнього арешту до екс-беркутівця Дмитра Садовника, який відучора перебуває у розшуку, могло бути частиною плану з його втечі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrinform.ua/rubric-iac/1714286-zvinnennya_sadovnika_z_pid_varti_moglo_buti_chastinoyu_planu_z_yogo_vtechi_dgerelo_1978201.html.
3. Комітет з питань запобігання і протидії корупції заслухав інформацію Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iportal.rada.gov.ua/news/Novyny/107535.html>.
4. Абдул С. В. Напрями наукових досліджень розвідувальної функції оперативно-розшукової діяльності органів внутрішніх справ / С. В. Абдул // Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : матеріали IV Міжнарод. наук.-практ. конф. – Харків : ХНУВС, 2015. – С. 148 – 151.
5. Офіційний вісник України від 29.08.2017 – 2017, № 67, стор. 135, стаття 2019, код акта 86911/2017.
6. Подобний О. О. Оперативно-розшукове забезпечення кримінального провадження про корисливо-насильницьку організовану злочинну діяльність / О. О. Подобний // Форум права. – 2013. – № 4.– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2013_4_52.pdf.
7. Стацак М. В. Співвідношення понять «оперативно-розшукове забезпечення кримінального провадження» та «оперативно-розшукове супроводження кримінального провадження» / М. В. Стацак // Право і безпека. 2013. – № 4 (51). – С. 117 – 123.
8. Малий В. М. Деякі аспекти документування податкових злочинів / В. М. Малий // Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : матеріали IV Міжнарод. наук.-практ. конф. – Харків : ХНУВС, 2015. – С. 243 – 247.
9. Шамота М. В. Щодо визначення оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження про організоване вимагання / М. В. Шамота, В. В. Тищенко // Процесуальні, криміналістичні та психологічні аспекти досудового розслідування : матеріали Всеукраїн. наук.-практ. конф. (Одеса, 7 лист. 2014 р.). – Одеса : ОДУВС, 2014. – С.98.

Стаття надійшла до редколегії 15.12.2017

Лысенко В. В., Лысенко О. В. Особенности оперативно-розыскного обеспечения розыска лиц, которые скрываются от органов досудебного следствия и суда

В статье на основе анализа деятельности правоохранительных органов рассмотрено особенности оперативно-розыскного обеспечения установления местопребывания лиц, которые скрываются от досудебного расследования и суда, а также особенности источников получения информации о таких лицах.

Ключевые слова: *розыск лиц, которые скрываются от органов досудебного расследования и суда; оперативно-розыскное обеспечение; оперативно-розыскные мероприятия; источники информации о лицах, скрывающихся от досудебного расследования и суда; негласные следственные (розыскные) действия.*

Lysenko V., Lysenko O. Peculiarities of Operatively-wanted Search of Persons who are Hiding from Bodies of Pre-trial Investigation and Court

The article analyzes procedural and organizational measures, which are aimed to establish the specific location of the wanted persons. Each year law enforcement agencies (The National Police of Ukraine, State Fiscal Service of Ukraine, Security Service of Ukraine) are searching for more than 30 000 persons. After the beginning of Anti-Terroristic Operation in Eastern Ukraine, the number of persons who are suspected of committing terrorist crimes or crimes against national security and are wanted by the police has increased significantly.

One of the causes of such significant increase in the number of fugitives is the failure of Ukrainian courts to choose proper preventive measures that correspond with the severity of the crime. For example, the court instead of detention has chosen house arrest as a preventive measure to D. Sadovnyk who is suspected of mass murder of 39 people during EuroMaidan protests. After that he successfully run away to Autonomous Republic of Crimea – a territory that was annexed by the Russian Federation and now is not controlled by the Ukrainian government.

Another reason of overall increase in the number of wanted individuals is a deterioration of work performance by operational and investigative units of The National Police of Ukraine. The investigators are busy; they spend most of their time investigating crimes while paying little attention to another part of their responsibilities - locating persons who are in hiding.

According to current Ukrainian legislation operational units within a pre-trial investigation of specific criminal proceedings could undertake special actions for search of persons on behalf of the investigator. While the Prosecutor, within his competence, also has the right to give instructions about carrying out operational search actions.

Operational units receive information on fugitives, from a variety of sources: a survey of individuals that are relatives, friends, acquaintances, colleagues at work, interrogations of persons who may have information about the persons and other investigative (search) actions, covert investigative. (detective) actions and confidential cooperation, analysis of open information sources that don't require special court permission, information by other state bodies such as State migration service of Ukraine, State Border Service of Ukraine, Ministry of Justice of Ukraine, etc.

Key words: search for the suspect (accused), the grounds for the search for persons hiding from pre-trial investigation and court, organization of the search for the suspect (accused), shortcomings of the organization of the search for persons, operational-search software of the identity of the wanted persons.

УДК 343.31

**Я. О. Морозова,
М. В. Стацак**

**ГЕНЕЗИС ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ
ЗАГАЛЬНОКРИМІНАЛЬНОЇ СПРЯМОВАНOSTI**

У статті зроблено спробу здійснити генезис організованої злочинності загальнокримінальної спрямованості та визначити перспективні шляхи її подолання на кожному історичному етапі. Для цього проаналізовано фахову юридичну та історичну літературу, нормативно-правові акти та емпіричний матеріал. У результаті проведеного дослідження констатовано, що, по-перше, організована злочинність загальнокримінальної спрямованості з'явилася ще за часів Київської Русі. По-друге,